

A. WIJZIGINGEN WETGEVING

- Stelselherziening
- IBO Toeslagen
- Wijzigingen binnen huidige stelsel (AWIR etc)

Thema: Toeslagenstelsel

Steller/partij:

Vraag: Wanneer komt het IBO Toeslagen?

Antwoord:

- Deelonderzoek 1 naar verbeteringen binnen het huidige toeslagenstelsel is op 11 november 2019 zonder kabinetsreactie naar de Tweede Kamer gestuurd.
- In deelonderzoek 1 wordt geconcludeerd dat de problemen van het huidige stelsel de keerzijdes zijn van de beleidsmatige keuzes voor gerichtheid en tijdigheid. Deze keuzes gaan ten koste van begrijpelijkheid en zekerheid.
- Deelonderzoek 2 naar alternatieven voor het huidige toeslagenstelsel is inmiddels ook opgeleverd~~verwacht het kabinet op zeer korte termijn te ontvangen.~~
- ~~Na ontvangst zal het~~Op hele korte termijn ontvangt uw Kamer de uitkomsten van het tweede deelonderzoek met een kabinetsreactie op het volledige IBO, dus zowel op deelonderzoek 1 als 2-kabinet een reactie opstellen op beide deelonderzoeken en de kabinetsreactie met deelrapport 2 naar uw Kamer sturen. De huidige planning is dat dit eind maart zal zijn.

Thema: Toeslagenstelsel

Steller/partij:

Vraag: Wat betekent de komst van een tweede staatssecretaris voor het nieuwe toeslagenstelsel?

Met opmerkingen : Lijkt mij niet nodig deze Q&A op te nemen in set voor AO van 25 maart

Antwoord:

- De staatssecretaris die verantwoordelijk wordt voor Toeslagen en voor Douane krijgt de opdracht om samen met de betrokken bewindspersonen uit het kabinet invulling te geven aan de in uw Kamer aangenomen motie Bruins en Van Weyenberg.
- Deze motie verzoekt de regering diverse varianten uit te werken waarbij het toeslagenstelsel geheel verdwijnt en wordt vervangen.
- Het benoemen van een staatssecretaris voor Toeslagen en voor Douane betekent dus dat deze majeure opgave voortvarend opgepakt kan worden.

Thema: Toeslagenstelsel

Steller/partij:

Vraag: Maak je het met het opknippen van de BD en met een tweede staatssecretaris voor toeslagen niet juist lastiger om straks een stelselwijziging doorgevoerd?

Met opmerkingen Ook deze Q&A zou ik niet meer opnemen in dossier AO van 25 maart

Kern antwoord

- We hebben gezien dat het huidige toeslagenstelsel kwetsbare burgers in grote problemen kan brengen. De CAF-11-zaak maakt ook duidelijk dat het stelsel meer fundamenteel op de schop moet.
- Deze stelselwijziging is echter niet vandaag of morgen geregeld. Dit zal enkele jaren in beslag nemen.
- Gezien de omvang en de urgentie van de problemen bij Toeslagen, kan ik niet zo lang wachten met ingrijpen in de aansturing. Er moet op zeer korte termijn meer capaciteit in de ambtelijke en politieke top van Toeslagen om met de problemen aan de slag te kunnen.
- Daarom benoem ik binnenkort een DG Toeslagen die mede verantwoordelijk wordt voor de voorstellen voor ontvlechting van toeslagen. Om deze reden krijgt Toeslagen samen met Douane ook een eigen staatssecretaris.
- De ontvlechting en de stelselherziening moeten elkaar echter niet 'bijten'. Daarom moet de DG Toeslagen bij deze voorstellen voor ontvlechting, rekening houden met de ontwikkelingen bij en het tijdpad van de stelselherziening.

Thema: Toeslagenstelsel

Spreker/partij:

Vraag: Kun je het fiscale stelsel en het toeslagenstelsel wel los van elkaar zijn?

Met opmerkingen : En ook voor deze Q&A geldt mijns inziens: niet opnemen in dossier van 25 maart a.s.

Kern antwoord

- We hebben gezien dat het huidige toeslagenstelsel kwetsbare burgers in grote problemen kan brengen. De CAF-11-zaak maakt ook duidelijk dat het stelsel meer fundamenteel op de schop moet.
- De toekomst van het toeslagenstelsel wordt onderzocht, bijvoorbeeld in het IBO Toeslagen. Bij dit onderzoek worden verschillende alternatieven uitgewerkt, zowel fiscaal als niet-fiscaal. De nieuwe staatssecretaris voor toeslagen zal hiermee aan de slag gaan.

FACTSHEET IBO TOESLAGEN

In de Miljoenennota 2018 is een Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) aangekondigd en daarna gestart naar het stelsel van toeslagen. Dit IBO is, anders dan gebruikelijk, gesplitst in twee delen.

Deelonderzoek 1: verbeteringen binnen het huidige toeslagenstelsel

In deelonderzoek 1 van het IBO Toeslagen (dat 11 november 2019 zonder kabinetsreactie naar de Tweede Kamer is gestuurd) is gekeken naar mogelijke aanpassingen binnen het bestaande stelsel van toeslagen met als belangrijke focus: hoe kunnen we terugvorderingen van toeslagen (zowel in aantal als omvang) terugdringen en het stelsel beter laten aansluiten op het 'doenvermogen' van burgers, met mede als doel vermindering van niet-gebruik.

In deelonderzoek 1 wordt geconcludeerd dat de problemen van het huidige stelsel de keerzijdes zijn van de beleidsmatige keuzes voor gerichtheid en tijdigheid. Met gerichtheid wordt bedoeld het op de euro nauwkeurig uitkeren, waarbij rekening wordt gehouden met verschillende omstandigheden en de uitvoering plaatsvindt tegen zo laag mogelijke kosten. Met tijdigheid wordt de voorschotsystematiek op basis van het actuele inkomen bedoeld zodat huishoudens kosten niet hoeven voor te schieten. Het streven om toeslagen te richten op specifieke groepen, gecombineerd met het streven de toeslagen aan te laten sluiten op de actuele situatie van huishoudens, zorgt voor onzekerheid over het uiteindelijke recht op toeslagen.

In de aanbiedingsbrief van deelrapport 1 van het IBO Toeslagen aan de Tweede Kamer staat, dat dit rapport "(...) *naar het oordeel van het kabinet heel verhelderend is in het schetsen van de onontkoombare uitruilen bij beleidskeuzes binnen het bestaande toeslagenstelsel tussen gerichtheid en tijdigheid enerzijds, en begrijpelijkheid en zekerheid anderzijds*".

Deelonderzoek 2: alternatieven voor het huidige toeslagenstelsel

In het nog niet ~~aan de Tweede Kamer aangeboden verschenen~~ deelonderzoek 2 van het IBO Toeslagen ~~wordt~~ is gekeken naar (meer) fundamentele aanpassingen van het toeslagenstelsel gericht op de lange(re) termijn, dus ook naar mogelijkheden van toekomstige inkomensondersteuning zonder toeslagen.

De uitkomsten van dit deelonderzoek (en vervolgtraject) hebben aan belang gewonnen door de recent (11 december 2019) door de Tweede Kamer unaniem aangenomen motie Bruins (CU) en Van Weyenberg (D66) die de regering verzoekt "(...) *diverse varianten uit te werken, waarbij het toeslagenstelsel geheel verdwijnt en wordt vervangen door bijvoorbeeld alternatieve inkomensafhankelijke*

arrangementen, (uitkeerbare) heffingskortingen, decentralisatie van toeslagen en/of verhoging van het wettelijk minimumloon en uitkeringen".

Proces kabinetsreactie

National Geographic Learning Center

Wat betreft de planning: bij de aanbieding 11 november vorig jaar van deelrapport 1 van het IBO Toeslagen aan de Tweede Kamer is toegezegd, dat de kabinetsreactie op deelrapport 1, gelijktijdig met deelrapport 2 van het IBO Toeslagen naar de Tweede Kamer wordt gestuurd en dat dit naar verwachting "begin 2020" zal zijn. De inzet is inmiddels gericht op verzending naar de Tweede Kamer eind maart, wellicht begin april, indien een reactie op deelrapport 2 beschikbaar komt.

Thema: Toeslagen - stelselwijziging

Steller/partij

Vraag: Wanneer gaat u de Awir wijzigen?

Kern antwoord:

- Het advies dat er nu ligt, laat zien dat het toeslagenstelsel niet werkt zoals het oorspronkelijk bedoeld is.
- Het kabinet zal in de zeer binnenkort uit te brengen reactie op het IBO Toeslagen aangeven wat de voornemens zijn voor wetswijziging en op welke termijn~~waarschijnlijk in maart met een reactie komen op de het IBO. Dat zal mogelijk gaan leiden tot wijzigingen van de Awir.~~

Thema: CAF – proportioneel terugvorderentoekennen

Steller/partij

Vraag: Wanneer wordt overgegaan tot een meer proportionele vaststelling en terugvordering van de kinderopvangtoeslag? Geldt dit ook voor het verleden?

Kern antwoord:

- Het proportioneel toekennen van kinderopvangtoeslag is via een beleidsbesluit geregeld. Dit ziet op de situatie dat slechts een deel van de kosten van kinderopvang is betaald. De kinderopvangtoeslag wordt dan toegekend naar rato van het bedrag aan kosten dat wel is betaald.
- Deze proportionele toekenning zal gelden voor alle toekomstige zaken. En voor alle zaken die op 23 oktober 2019 nog open stonden.
- Het beleid over de mogelijkheid om een terugvordering van toeslagen te matigen wordt nog uitgewerkt. Dit ziet op bijzondere gevallen waarin die terugvordering evident onevenredigredelijk zou uitpakken.
- De uitwerking hiervan volgt in een nieuw beleidsbesluit dit voorjaar dat op korte termijn gepubliceerd zal worden.
- Met dit nieuwe beleid wordt het voor Toeslagen mogelijk om in meer gevallen maatwerk te bieden.
- ~~Op de mogelijkheid en wenselijkheid om dit maatwerk ook toe te passen op niet meer openstaande zaken uit het verleden, kom ik eveneens dit voorjaar terug. Na het eindrapport van de Commissie Donner en het rapport van de Auditdienst Rijk.~~

Met opmerkingen Dit is 25 maart achterhaald want hier wordt in de kabrea op Donner op ingegaan

Thema: CAF – proportioneel terugvorderen

Steller/partij

Vraag: Waarom is proportioneel terugvorderen-toekennen niet tot uitvoering gekomen? Er is ook met SZW over gesproken en in de MT-verslagen van Toeslagen komt het ook terug. Wat is het probleem?

Kern antwoord:

- ~~In het MT Toeslagen is proportionaliteit besproken in het kader van het verbeterprogramma Kinderopvangtoeslag.~~
- Voor zover ik heb kunnen nagaan is er op twee momenten binnen het ministerie van Financiën gesproken over een versoepeling van het beleid rondom het terugvorderen van KOT bij het niet volledig voldoen van de eigen bijdragen. De eerste was eind 2012.
- Na een voor de toeslaggerechtigde ongunstige uitspraak van de Raad van State op 19 december 2012 is besloten om in lijn met de uitspraak van de Raad van State de wet te volgen en daarmee de terugvordering van kinderopvangtoeslag niet te beperken tot de hoogte van de eigen bijdrage.
- Vervolgens is eind 2014 het signaal vanuit de uitvoering gekomen dat het geheel terugvorderen van de kinderopvangtoeslag als een deel van de eigen bijdrage niet was betaald een harde ingreep was. Dit is toen door ambtenaren van het ministerie van Financiën in samenwerking met ambtenaren van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid opgepakt.
- Er is eind 2014 door ambtenaren van het ministerie van Financiën een notitie opgesteld met oplossingsrichtingen zoals een meer proportionele benadering. Deze is binnen het ministerie van Financiën aan de staatssecretaris voorgelegd

in december 2014. Daarbij is gemeld dat de oplossingsrichtingen ook voorgelegd zouden worden aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Uit navraag bij betrokkenen van beide ministeries komt echter het beeld naar voren dat de geboden oplossingen nog nader onderzocht moesten worden door zowel de uitvoering als beleid. Besluitvorming hierover was om deze reden uitgesteld.

- Het onderzoek lijkt daarna door de actualiteiten, zoals fraudezaken [] en [] te zijn overspoeld, waardoor deze op de achtergrond is geraakt. In deze periode lag de focus op fraudebestrijding, zoals ook de Adviescommissie Uitvoering Toeslagen beschrijft. De werkwijze van geheel terugvorderen bij het niet betalen van (een deel van) de eigen bijdrage is in deze periode ook meerdere malen door de rechter goed bevonden.

